

Zielone Inwestycje
Poradnik Rzecznika Finansowego

Zielone inwestycje

Poradnik Rzecznika Finansowego

Departament Analiz i Legislacji
Autorzy: Karol Osiak, Patryk Słodziński

Uwaga!

To nie jest poradnik inwestycyjny. Nie dowiesz się z niego, w jaki konkretnie produkt powinieneś zainwestować, żeby osiągnąć zysk. Pamiętaj, inwestowanie zawsze wiąże się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanych pieniędzy. Zanim wybierzesz inwestycję, powinieneś/powinnaś:

- dokładnie zapoznać się z dokumentacją produktu,
- wziąć pod uwagę poziom własnej wiedzy,
- swoje możliwości finansowe,
- i zastanowić się, jakie ryzyko (stratę) możesz zaakceptować.

Wstęp

Istotą wyboru produktu finansowego jest decyzja w co ostatecznie chcemy, aby powierzone środki zostały zainwestowane. Coraz częściej klienci oceniając aktywa patrzą nie tylko na potencjał do generowania zysku, ale również na wpływ danej inwestycji na otoczenie. Ponad połowa osób ankietowanych na terenie Unii Europejskiej zadeklarowała, że istotnym dla nich jest, aby ich inwestycje nie finansowały działalności o negatywnych skutkach dla planety¹.

W odpowiedzi na te zmiany w ofertach produktów finansowych coraz częściej pojawiają się takie sformułowania jak *zrównoważony rozwój*, *ESG* czy *ekologia*. Badania pokazują przy tym, że równocześnie większość klientów nie wierzy w zapewnienia o zrównoważonym charakterze produktów². Przyznają, że brakuje im też wiedzy na ten temat, przez co nie są w stanie zweryfikować zapewnień dostawców. Sprawy nie ułatwia fakt, że dokumentacja jest często oceniana jako skomplikowana lub niejasna.

Eksperti Biura Rzecznika Finansowego, przyjrzeni się niedawno rynkowi funduszy inwestycyjnych odwołujących się do zrównoważonego rozwoju. Czego efektem był raport Zrównoważone produkty finansowe w praktyce³.

Wnioski z tej analizy, których część skrótowo omawiamy niżej, stały za decyzją, aby w kolejnym kroku przygotować poradnik, w którym proponujemy zestaw działań, mogących w naszej ocenie, dać klientom większą pewność w procesie wyboru odpowiedniego produktu.

¹ Raport Flash Eurobarometer 509, Retail financial services and products, Październik 2022 dostępny na stronie <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2666>, dostęp 28.12.2023 r.

² Advice to the European Commission on Greenwashing – progress report, str. 13, https://www.eiopa.europa.eu/publications/eiopas-progress-report-greenwashing-advice-european-commission_en, dostęp 27.05.2024 r.

³ Dostępny na stronie: <https://rf.gov.pl/wp-content/uploads/2024/06/Raport-ZIELONE-FINANSE.pdf>

„Tradycyjne” obowiązki informacyjne, a odpowiedzialne inwestowanie

Od dawna prawo⁴ nakazuje firmom, które oferują produkty inwestycyjne, podawać szereg informacji. **Dzięki nim potencjalny klient może:**

- zapoznać się z profilem produktu,
- poznać jego horyzont inwestycyjny (czyli kiedy może przynieść zyski) i ryzyka, jakie się z nim wiążą,
- dowiedzieć się, jakie koszty (w tym opłaty) poniesie,
- porównać produkt z innymi.

Opracowując i udostępniając prospekty informacyjne, instytucje zazwyczaj używają terminów ekonomicznych i korzystają ze **wskaźników** (np. stopień ryzyka, stopa zwrotu), **które łatwo zmierzyć i porównać**. Dzięki temu nabywcy mogą dopasować je do swoich oczekiwań.

Budowa portfela, który realizować ma **cele pozafinansowe**, jak na przykład wsparcie transformacji energetycznej czy obniżenie stopnia emisji gazów cieplarnianych, wymaga dużo większego nakładu pracy po stronie klienta, która opierać się musi na analizie innego rodzaju danych.

Od kilku lat w Unii Europejskiej obowiązują przepisy, które dotyczą właśnie tych „zielonych” aspektów inwestycji. Wprowadza je przede wszystkim rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych⁵ (powszechnie funkcjonujące pod angielskim skrótem *SFDR*), które ujednoliciła raportowanie i porządkuje do pewnego stopnia terminologię.

⁴ Przede wszystkim [ustawa](#) o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, [ustawa](#) o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, [rozporządzenie](#) Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych.

⁵ [Rozporządzenie](#) Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088.

Zielone produkty w teorii

SFDR nałożyło na emitentów nowe obowiązki informacyjne, na poziomie podmiotów oraz produktów. Te ostatnie już spowodowały widoczną zmianę w doświadczeniu potencjalnego nabywcy. Każdy, kto w ostatnich latach miał styczność z ofertą produktów finansowych, na pewno spotkał się w ich opisie z odwołaniami do artykułu 8 czy 9 SFDR bądź terminami produkt „jasnozielony” lub „ciemnozielony”.

Wpierw, należy jednak wyjaśnić czym jest „zrównoważona inwestycja”.

Zrównoważona inwestycja oznacza inwestycję **w działalność gospodarczą, która przyczynia się do realizacji celu środowiskowego, lub celu społecznego, o ile takie inwestycje nie naruszają poważnie któregośkolwiek z tych celów, a spółki**, w które dokonano inwestycji, **stosują dobre praktyki w zakresie zarządzania**, w szczególności w odniesieniu do solidnych struktur zarządzania, stosunków pracowniczych, wynagrodzenia dla osób zatrudnionych i przestrzegania przepisów prawa podatkowego.

- „Ciemnozielone” (art. 9 SFDR) to **deklaratywnie** bardziej „ambitne” pod względem zrównoważonego rozwoju produkty, które mają na celu **realizację zrównoważonych inwestycji**.
- „Jasnozielone” (art. 8 SFDR) nie mają na celu realizacji takich inwestycji, ale **promują pewne aspekty środowiskowe i społeczne**. Mogą, choć nie muszą, przewidywać zrównoważone inwestycje, niemniej – nie można ich zaklasyfikować w całości jako „ciemnozielone” na przykład z tego względu, że nie biorą pod uwagę głównych niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju.

Niestety SFDR dość ogólnikowo definiuje, co oznacza realizacja zrównoważonych inwestycji lub promowanie aspektów środowiskowych czy społecznych. Dokonując wyboru na podstawie tej przesłanki trzeba również pamiętać, że to emitenci sami dokonują klasyfikacji według tych kategorii.

Odniesienia do art. 8 i 9 SFDR to tylko realizacja obowiązków informacyjnych. **Nie należy ich traktować jako certyfikatów ani oceny jakości produktów.**

Nadanie pewnych wspólnych wymogów klasyfikacji inwestycji jako zrównoważone leżało u zarania powstania unijnej systematyki – tzw. **Taksonomii**⁶. Według Taksonomii dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo, przede wszystkim, jeżeli:

- 1) wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z **sześciu celów środowiskowych**;
- 2) **nie wyrządza poważnych szkód** w żadnym z celów środowiskowych.

Cele środowiskowe Taksonomii to:

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola;
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

Każdy z celów środowiskowych jest zdefiniowany, np. „łagodzenie zmian klimatu” oznacza procesy mające na celu powstrzymanie tempa wzrostu zgodnie z pułapami jakie określono w porozumieniu paryskim⁷. Zgodnie z drugim warunkiem by inwestycja była uznana za zrównoważoną według taksonomii, wnosząc istotny wkład w co najmniej jeden z celów środowiskowych nie może wyrządzać poważnych szkód w innym.

Innymi słowy podmiot, który czerpie energię dla zasilania działalności w pełni z odnawialnych źródeł energii nie może na przykład działać w sposób szkodliwy dla zasobów wodnych, poprzez np. nieekologicznie zarządzanie ściekami, by inwestycje w jego akcje dalej były klasyfikowane jako zrównoważone.

Taksonomia przewiduje bardzo szczegółowe kryteria klasyfikacji poszczególnych działalności.

Stopień zgodności z Taksonomią to obecnie jedyny wymierny, porównywalny i regulowany parametr oceny wpływu inwestycji na środowisko.

⁶ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie \(UE\) 2019/2088.](#)

⁷ W Porozumieniu Paryskim rządy zobowiązały się zatrzymać wzrost średniej globalnej temperatury na poziomie dużo poniżej 2°C względem poziomu z czasów przedprzemysłowych i starać się, by było to nie więcej niż 1,5°C.

Zielone produkty w praktyce

W 2024 r. opublikowana została analiza pracowników Rzecznika Finansowego pt. „Zrównoważone produkty w praktyce”. Analizowana jest w niej dostępność na rynku funduszy, które zostały określone przez ich twórców jako „jasno” (art. 8 SFDR) lub „ciemnozielone” (art. 9 SFDR), a także wnioski jakie wynikają z upublicznionych informacji na ich temat.

Podstawowe wnioski z tego badania są następujące.

- W czasie badania dostępnych było łącznie 58 funduszy inwestycyjnych otwartych odwołujących się do kryteriów ESG (w tym 51 „jasno” - i 7 „ciemnozielonych”).
- Zdecydowaną większość funduszy odwołujących się jakkolwiek do zrównoważonego rozwoju stanowią fundusze „promujące” aspekty zrównoważonego rozwoju - tzw. „jasnozielone” (art. 8 SFDR – 51 funduszy).
- Niektóre produkty na rynku są „mniej zielone”, niż by się na pierwszy rzut oka mogło wydawać. W przypadku wielu z nich alokacja aktywów uwzględnia aspekty środowiskowe lub społeczne w niskim lub nawet bardzo niskim stopniu. Co prawda towarzystwa zastrzegają, że mowa tu o minimalnej wartości udziału inwestycji o danym celu, więc w rzeczywistości udział danego typu inwestycji w produkcie finansowym może być większy.
- Tylko w nieco ponad połowie (28) funduszy „jasnozielonych” wskazano, że przewidziane zostały „zrównoważone inwestycje” (od 5 do 50% wartości).
- Szczególnie niskie wartości deklarowane były w stosunku do zgodności inwestycji z taksonomią. Inwestycje zgodne z Taksonomią zostały zadeklarowane tylko dla 4 funduszy „jasnozielonych” (tj. promujących aspekty zrównoważonego rozwoju) na poziomie 0,01% i dla 4 funduszy „ciemnozielonych” (mających na celu zrównoważone inwestycje), na poziomie od 1,2 do 4,8%.
- Towarzystwa funduszy inwestycyjnych opracowują i udostępniają tzw. ujawnienia odnośnie do produktów na swoich stronach internetowych, ale nie zawsze są one w pełni zgodne z wytycznymi wynikającymi z SFDR.
- Niektóre fundusze (zwłaszcza te, w których zarejestrowane w Polsce Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych zarządzające funduszem należą do międzynarodowych koncernów finansowych) inwestują część pieniędzy w jednostki

zagranicznych funduszy bazowych, które prowadzą ich spółki-matki. Często praktyką jest wtedy publikowanie jedynie informacji o udziale inwestycji odwołujących się do kwestii zrównoważonego rozwoju dla funduszy bazowych, bez przeliczenia jak te udziały prezentują się całkowicie w przypadku produktu oferowanego polskiemu klientowi. Ujawnienia odnośnie do produktów różnią się pod kątem szczegółowości między sobą.

- W nazwach funduszy często używane są elementy, które mogą wywoływać skojarzenia z ekologią i zrównoważonym rozwojem takie jak „ESG”, czy „zrównoważony”. Spośród 24 przeanalizowanych funduszy, które odwoływały się do kwestii zrównoważonego rozwoju, ekologii, wody w swojej nazwie, łącznie tylko 4 z funduszy spełniłyby wytyczne ESMA dotyczące alokacji kapitału (przeznaczanie 80% środków na inwestycje zrównoważone lub inwestycje promujące aspekty zrównoważonego rozwoju), zakładając, że fundusze te spełniłyby również wskazane przez ESMA kryteria wyłączeń.

Jak wybrać zrównoważony produkt finansowy?

1. Dokonaj selekcji produktów z uwagi na czynniki finansowe

Inwestycja ma przede wszystkim przynosić zysk. Dlatego w pierwszej kolejności z puli wszystkich produktów inwestycyjnych dostępnych na rynku wybierz te, które spełniają Twoje wymagania pod kątem finansowym. Weź pod uwagę poziom ryzyka, jaki akceptujesz oraz horyzont inwestycyjny, czyli perspektywę w jakiej zamierzasz zakończyć swój udział w danej inwestycji. Zwróć też uwagę na wysokość opłat. Pamiętaj, że zyski kapitałowe są w Polsce opodatkowane.

2. Nie sugeruj się marketingową otoczką produktu

Sugestywne grafiki, ikony, zdjęcia czy kolorystyka, odwołujące się do ekologii mogą nie przekładać się w żaden istotny sposób na konstrukcje produktu. Niestety na ten moment dotyczy to również nazwy funduszy.

3. Określ, poziom ambicji środowiskowych związanych z produktem

Czy wystarczające jest, aby produkt:

- wyłącznie „nie czynił poważnych szkód” (jakich konkretnie?). Czy też poziom ambicji ma być wyższy? Jeżeli tak:
- czy zadowalające jest, aby tylko „promował” cele zrównoważonego rozwoju (art. 8 SFDR) - czy też może
- ma dokonywać inwestycji mających cele zrównoważonego rozwoju (art. 9 SFDR).

4. Sprawdź poziom alokacji w zrównoważone inwestycje

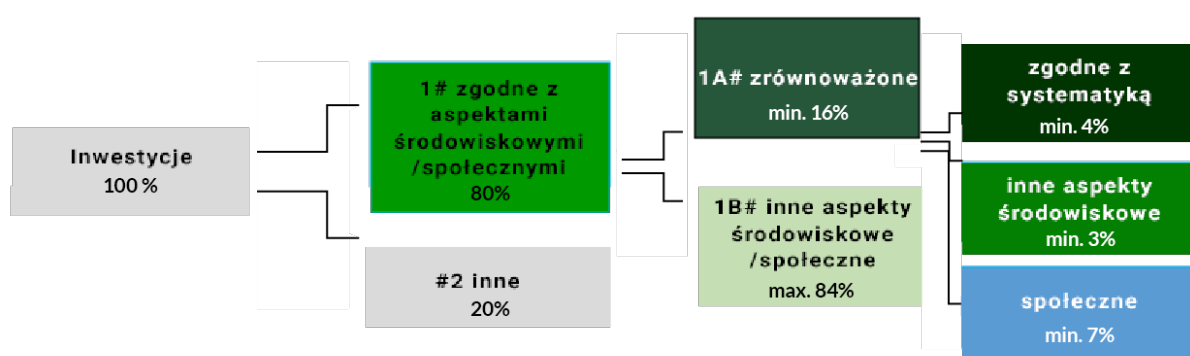
Pamiętaj, że deklaracje to jedno, a ile faktycznie pieniędzy fundusz zainwestuje w zrównoważone cele, to drugie. Nawet w „ciemnozielonym” produkcie firma może przeznaczać zaledwie 1% aktywów na któryś z celów zrównoważonego rozwoju (o ile tylko nie powoduje poważnych szkód w pozostałych). Dlatego zastanów się, jaki najniższy poziom inwestycji w zrównoważone cele możesz zaakceptować. Następnie poszukaj informacji w dokumentacji produktów, które bierzesz pod uwagę.

Inwestycyjna dendrologia

Jednym z najlepszych narzędzi ułatwiających zrozumienie udziału inwestycji pod kątem zrównoważonego rozwoju jest tzw. drzewo inwestycji. W poszczególnych polach (oznaczonych numerami i literami) powinno zostać określone, jaki procent pieniędzy, w ramach produktu, przeznaczony zostanie na dany rodzaj inwestycji.

Wzór wykresu określa prawo⁸, jest to element ujawnień znajdujących się w informacjach przed-umownych. W przypadku funduszy inwestycyjnych otwartych będzie można znaleźć go w informacjach na temat zrównoważonego rozwoju w prospekcie emisyjnym (jego wzór w tym wypadku określa prawo), oraz w informacjach okresowych np. sprawozdaniach rocznych. Drzewo inwestycji używane jest także często w materiałach dostępnych na stronie produktu.

Ja czytać ten wykres? Wyobraźmy sobie fundusz „Zielona, bezpieczna przyszłość”. Towarzystwo deklaruje, że produkt jest zgodny z art. 8 SFDR, czyli jasnozielony. W prospekcie zamieściło takie drzewo:

Co to oznacza? Tyle, że firma deklaruje, że z każdej złotówki, którą zainwestuje, przeznaczy 80 groszy na takie inwestycje, które będą promować aspekty środowiskowe lub społeczne (#1). Pozostałe 20 groszy może przeznaczyć na inne inwestycje (#2), które już tych aspektów promować nie będą i nie będą mieć też na celu zrównoważonych inwestycji. Jeśli firma nie podała żadnych dodatkowych informacji, może to oznaczać, że wprawdzie 80% zainwestuje w podmioty, które spełniają kryteria selekcji określone dla funduszu np. ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, ale pozostałe 20% - w przedsiębiorstwa z wysokoemisyjnych gałęzi gospodarki lub w aktywa, które nie są poddawane ocenie pod kątem wykluczeń jak środki pieniężne.

⁸ Załącznik II do [rozporządzenia delegowanego 1288/2022](#).

No dobrze, ale na co konkretnie pójdzie tych 80 groszy? Spójrzmy na kolejną rubrykę (#1A). Firma deklaruje, że przynajmniej 16 groszy z każdej złotówki przeznaczy na inwestycje zrównoważone. Zwróć uwagę na słowo *minimum* – firmy mają obowiązek zadeklarować minimalny poziom inwestycji zrównoważonych, w praktyce mogą potem zainwestować więcej. Pozostałe pieniądze, czyli maksymalnie 54 grosze z każdej zainwestowanej złotówki przeznaczy na inne inwestycje (#1B), które wprawdzie nie są zrównoważone, ale przynajmniej promują aspekty zrównoważonego rozwoju. Promowanie zgodnie z interpretacją Komisji Europejskiej jest pojęciem bardzo szerokim – wystarczy samo wywołanie po stronie klientów wrażenia, że inwestycje w ramach produktu uwzględniają kwestie ESG w ramach polityki inwestycyjnej, celów, generalnych ambicji produktu⁹.

Należy więc doczytać i sprawdzić na czym „promowanie” aspektów zrównoważonego rozwoju konkretnie w danym produkcie ma polegać. Czy jest to np.: wykluczenie aktywów określonego rodzaju, czy ich selekcja pod określonym kątem (np. określony sektor, lepsze współczynniki dla danej branży itp.) ale także czy ekspozycja w daną działalność np. inwestycje w wydobywanie paliw kopalnych, produkcję broni kontrowersyjnych – jest wykluczona, czy tylko ograniczana.

5. Daj się przebadać

Prawo¹⁰ nakazuje firmom, które chcą sprzedać klientowi zrównoważony produkt inwestycyjny, aby upewniły się, że klient dostaje dokładnie taki produkt, jakiego potrzebuje. Potencjalny klient zainteresowany inwestycją uwzględniającą kwestie zrównoważonego rozwoju nie może być w procesie zakupu zostawiony „sam sobie”. Sprzedawcy muszą zbadać i wziąć pod uwagę możliwości finansowe klienta, jego wiedzę, doświadczenie inwestycyjne i tolerancję ryzyka, a oprócz tego – jego preferencje co do zrównoważonego rozwoju.

Preferencje klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju sprzedawcy mają obowiązek zbadać, niezależnie od tego, czy klient takie oczekiwanie zgłosił z góry.

W każdym razie to Ty jako klient decydujesz i wybierasz, jaki jest Twój poziom ambicji środowiskowych i minimalny oczekiwany udział zrównoważonej inwestycji w danym produkcie. Możesz wykluczyć (całkowicie lub częściowo) inwestycje w niektóre sektory (np. węglowy, tytoniowy, zbrojeniowy), uprzywilejować inne (np. ochronę wód lub ekorolnictwo).

⁹ https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Finansowanie_zrownowazonego_rozwoju/Q&A

¹⁰ [dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych 2014/65 \(MiFID II\)](#) i [dyrektywa w sprawie dystrybucji ubezpieczeń 2016/97 \(IDD\)](#).

Podejdź więc wnikliwie do ankiet, które przedstawi Ci sprzedawca, i omów z nim dokładnie swoje potrzeby, nawet jeśli wydaje Ci się to nudne lub zbędne. Jeśli widzisz, że sprzedawca nie przykłada się odpowiednio do swojej pracy, zrezygnuj albo poproś o rozmowę z kimś innym.

6. Przestudiuj dokumentację

Przeczytaj całą dokumentację dotyczącą wybranego produktu – nie tylko broszurki reklamowe, ale także wszystkie opisy i oświadczenia, które go dotyczą. Przede wszystkim zapoznaj się z ujawnieniami na stronie internetowej oraz ujawnieniami zawartymi w prospekcie informacyjnym odnośnie do art. 8 czy art. 9 SFDR. To żmudna praca, ale nie możesz z niej zrezygnować, jeśli chcesz dobrze zainwestować. Zwracaj uwagę na dane liczbowe i procentowe, mogą pokazać bardziej konkretny obraz produktu. Spróbuj dotrzeć do sprawozdań, które pokażą, jak dane produkty funkcjonowały w poprzednich latach (przede wszystkim, jak alokowano aktywa). Zwróć baczniejszą uwagę na produkty jasnozielone, ponieważ pozostawiają firmom większe możliwości nadinterpretacji co do tego na czym polega „promowanie” aspektów zrównoważonego rozwoju.

Pamiętaj, że decydując się na inwestycję musisz wziąć pod uwagę szereg kwestii obok troski o zrównoważony rozwój - takich jak wysokość: strategia inwestycyjna, wysokość pobieranych opłat, horyzont inwestycyjny, poziom ryzyka jaki jesteś w stanie zaakceptować i stratę, jaką jesteś w stanie ponieść w razie niepowodzenia inwestycji. W zależności od rodzaju produktu, opłaty są pobierane zarówno w początkowym okresie jej trwania umowy, w związku z jej zawarciem – np.: dystrybucyjne, w końcowym okresie w związku z jej rozwiązaniem, ale także w trakcie jej trwania – za zarządzanie, czy za zmianę aktywów w ramach inwestycji. Wysokość opłat w danej umowie może zależeć także od wielkości zainwestowanej kwoty oraz może zmieniać się w miarę upływu czasu.

7. Pytaj, aż wszystko będzie jasne

Masz prawo w pełni rozumieć, na co przeznaczysz swoje pieniądze. Warto porównać kilka ofert różnych podmiotów między sobą, uwzględniając wszystkie interesujące Cię aspekty finansowe i zrównoważonego rozwoju. Jeśli masz wątpliwości, nie wahaj się pytać. Jeśli czujesz, że sprzedawca wywiera na Tobie presję, przerwij proces, zabierz dokumenty do domu, poszukaj więcej informacji w Internecie, porozmawiaj z bliskimi i dobrze się zastanów, zanim wrócisz do oddziału (lub wybierzesz inną firmę). Warto mieć też na uwadze, że produkty odwołujące się w różny sposób do zrównoważonego rozwoju nie są już rzadkością, przedstawiona Ci oferta prawdopodobnie nie będzie

więc jedyną możliwą. Nie zapominaj o podstawach. Nigdy nie inwestuj w produkty, których zasady działania nie rozumiesz. Nigdy nie „wkładaj wszystkich jajek do jednego koszyka”, czyli nie inwestuj wszystkich pieniędzy w jeden produkt (fachowo nazywa się to dywersyfikacją ryzyka).

8. Zwróć uwagę na koszty

Z nabywaniem tytułów uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych (jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne) wiążą się koszty. Wszystkie koszty ponoszone przez inwestora – uczestnika funduszu muszą być określone w statucie funduszu. Dlatego warto uważnie przestudiować statut pod kątem kosztów i nie opierać się wyłącznie na materiałach informacyjnych. W praktyce występują następujące koszty uczestnictwa w funduszu:

- ✓ opłaty dystrybucyjne/manipulacyjne – są to opłaty pobierane przy przystąpieniu do funduszu, zwykle są określane jako % od pierwszej wpłaty albo jako kwota zryczałtowana;
- ✓ opłaty za zarządzanie – cyklicznie pobierane stałe opłaty (np. w ujęciu rocznym/kwartalnym), które naliczane są jako % od wartości aktywów funduszu, część opłaty za zarządzanie może być pobierana również jako opłata za sukces obliczana jako % od przyrostu wartości aktywów funduszu w ujęciu rocznym;
- ✓ opłaty za umorzenie – opłaty pobierane od wartości umarzanych tytułów uczestnictwa przy wyjściu z funduszu.

W razie problemów – Rzecznik Finansowy

Rzecznik Finansowy może udzielić pomocy klientowi podmiotu rynku finansowego, a więc także nabywcy produktu inwestycyjnego¹¹.

Pomoc, jakiej może udzielić Rzecznik Finansowy może dotyczyć każdego rodzaju kwestii dotyczącej relacji prawnej klienta z podmiotem rynku finansowego – np.: kwestii niezetelnych informacji przedstawionych przed zawarciem umowy - tzw. missellingu, ale też sposobu wykonania umowy, lub wypłaty odszkodowania z umowy ubezpieczenia. O pomoc Rzecznika Finansowego można zwrócić się zarówno w trakcie trwania umowy, jak i po jej rozwiązaniu. Wcześniej jednak klient musi wyczerpać procedurę reklamacyjną (złożyć reklamację do podmiotu i uzyskać jego stanowisko, chyba że podmiot zdecyduje się nie odpowiadać klientowi).

Jeśli potrzebujesz pomocy w napisaniu reklamacji, możesz również poprosić o nią rzecznika konsumentów w swoim mieście lub powiecie¹².

Rzecznik Finansowy ma szeroki wachlarz kompetencji, by wspierać klientów – nie tylko konsumentów, ale także przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, a także ubezpieczonych (co ważne przy umowach ubezpieczenia grupowego). Narzędzia dobiera odpowiednio do okoliczności danej sprawy. Może:

- podjąć interwencję, czyli zażądać od podmiotu rynku finansowego informacji lub wyjaśnień, udostępnienia akt oraz dokumentów¹³;
- jeśli interwencja nie przyniesie rezultatu, może wszcząć postępowanie cywilne na rzecz klienta lub dołączyć do postępowania, które już się toczy;
- przedstawić sądowi istotny pogląd w sprawie;
- wytoczyć powództwo w postępowaniu grupowym.

Rzecznik jest też podmiotem ADR, czyli instytucją, która prowadzi postępowania polubowne między klientem a podmiotem rynku finansowego, by pozasądowo (polubownie) rozwiązać spór.

¹¹ [Ustawa o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.](#)

¹² [Tu wyszukasz rzecznika konsumentów właściwego dla Twojego miejsca zamieszkania.](#)

¹³ [Strona internetowa Rzecznika Finansowego.](#)

Więcej informacji znajdziesz na stronie: <https://rf.gov.pl/>.